

בבית משפט המחוזי

בתל אביב

ת.צ.

בעניין שבין:

פרונטק בע"מ ח.פ. 511759821

גרניט 6, צור יגאל

טל: 09-7931793

ע"י ב"כ עוה"ד אסף כהן מ.ר. 42024

מרחוב ויצמן 72

תל אביב 6230801

טל: 077-3305520 ; פקס: 03 – 6206318

דוא"ל: asaf@asafcohen-law.co.il

חמבקשת

(התובעת)

נגד

עיריית חולון

מרחוב ויצמן 58, חולון

טלפון: 03-5011111

המשיבה

(הנתבעת)

סכום התביעה האישית: ₪ 73,749.

סכום התביעה הייצוגית: אינו ניתן להערכה ;

סכום האגרה: 1,850 ₪. לפי תקנה 7א (ב) ופרט פרט 22א לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007.

קיומו של הליך נוסף שהמבקש צד לו או היה צד לו בקשר עם מסכת עובדתית דומה: אין.

הזמנה לדין: היות ופרונטק בע"מ הגישה בקשה לאישור זו נגדך, את מוזמנת לחגיש תשובה לבקשה בתוך 90 ימים מיום שהומצאה לך בקשת אישור זו. לתשומת ליבך, אם לא תגישי כתב תשובה במועד, תחיה למבקשת הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

בקשה לאישור תובענה מנהלית כייצוגית

בהתאם לחוראות חוק תובענות ייצוגיות תשס"ו – 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות") מתכבדת המבקשת להגיש בקשה לאישור התובענה דגן כייצוגית.

כל ההדגשות אינן במקור אלא אם נאמר אחרת.

פתח דבר:

עניינה של בקשה זו הוא במנהגה ומדיניותה של המשיבה, רשות מקומית, לחייב את תושביה בתשלום ארנונה באופן רטרואקטיבי, באופן אוטומטי ושרירותי, וממילא מבלי שהיא שוקלת את כל השיקולים הדרושים וההכרחיים בטרם יצירת החיוב, ותוך שהיא שוללת מניה וביה מהתושבים את זכות הטיעון.

כפי שיתואר להלן, לא רק שהמשיבה חייבה את המבקשת פעמיים באופן רטרואקטיבי, אלא שלאחר החיוב השני, במסגרת שיחה שקיים מנהל המבקשת עם נציגת המשיבה, הובהר על ידה באופן שאינו משתמע לשני פנים כי מדובר בהתנהלות קבועה ושיטתית של המשיבה ובמדיניות מוצהרת שלה:

מנהל המבקשת: עכשיו תגיד לי בבקשה, אתם גם פה חייבתם אותנו רטרואקטיבי, למה?
נציגת העירייה: כן. כי אפשר לעשות את זה חיוב רטרואקטיבי, עושים את זה. בוא נראה. כי אם רואים שיש טעות בחשבון, בחיוב, באופן, בשומה, אז עושים את זה רטרואקטיבי.
מנהל המבקשת: מה זאת אומרת "עושים"?
נציגת העירייה: מחייבים רטרואקטיבי. אם מוצאים לגבול, מוצאים נגיד נכס מסוים, חויב לא נכון. אז צריכים לתקן את זה מיום, ממועד הסקר הם עשו את זה, מ-06.07.2020. היה סקר ב-2020, רשמו לך "תוקף החיוב המפורט בסעיף 2 הינו מתאריך 06.07.2020". כלומר מועד הסקר, היה סקר נכסים בחולון באזור התעשייה והם מצאו שגיאות. חייבו רטרואקטיבי. במקרה הזה חייבו רטרואקטיבי מיום שראו את הטעות, מיום שגילו את הטעות.

על כן, מוצע להגדיר את הקבוצה באופן הבא:

כל הנישומים אשר חוייבו בתשלום ארנונה באופן רטרואקטיבי מבלי שהמשיבה שקלה קודם ליצירת החיוב את כל השיקולים הרלוונטיים ו/או מבלי שניתנה להם הזכות לשטוח טענותיהם לפני יצירת החיוב האמור.

העובדות:

הצדדים:

1. המבקשת היא חברה המאוגדת ופועלת בישראל בתחום המסחר בחלקי חילוף לרכב.

2. המשיבה היא רשות מקומית.

החוב הרטרואקטיבי הראשון:

3. ביום 1.6.17 החלה המבקשת להחזיק בנכס מספר 30164100500 ברחוב הבנאי 10 שבתחום שיפוט של המשיבה, וביום 1.6.17 הודיעה למשיבה תחילת החזקתה בנכס. מאחר ומדובר בנכס שנשכר לשמש כמחסן תפעולי, ביקשה שהנכס יסווג כ- "תעשייה".

1' מכתב המבקשת מיום 1.6.17 (ללא הסכם השכירות) מצורף כנספח 1'.

4. בסמוך לאחר הודעת המבקשת, לדברי המשיבה בחודש יולי 2017, נציגי המשיבה ערכו ביקורת בנכס ובהתאם סווג הנכס כ- "תעשייה".

5. למרות הביקורת שנערכה כבר במועד תחילת החזקה כאמור, ביום 1.2.18 פנתה המשיבה אל המבקשת במכתבה במסגרתו הבהירה כי ביום 12.1.18 ערכה ביקורת/מדידה בנכס, שלאחריה ראתה לשנות את סיווג הנכס ובהתאם הגדילה את סכום הארנונה שיש לשלם בעדו.

6. בהמשך לכך הבהירה המשיבה כי החוב המוגדל יחול באופן רטרואקטיבי החל מיום 1.6.17 (מועד תחילת ההחזקה) וזאת באופן לאקונוי, ללא שום נימוק ומבלי שביקשה וממילא קיבלה את עמדת המבקשת קודם ליצירת החוב.

2' מכתב המשיבה מיום 1.2.18 מצורף כנספח 2'.

7. מאחר וחוב רטרואקטיבי, ככלל ולמעט מקרים חריגים, הוא פסול ואסור ונוגד את ההלכה הפסוקה – לבטח בנסיבות בהן המשיבה ערכה ביקורת בנכס מיד עם תחילת ההחזקה, ביום 16.4.18 פנתה המבקשת אל המשיבה במכתבה במסגרתו ביקשה כי יבוטל החוב.

3' מכתב המבקשת מיום 16.4.18 מצורף כנספח 3'.

8. ביום 13.5.18 השיבה המשיבה במכתבה במסגרתו סירבה לבטל החוב הרטרואקטיבי מטעמים שונים ובכלל זה הצדיקה יצירת חיובים רטרואקטיביים. גם במכתב זה, למעט אמירות כלליות וסתמיות, המשיבה לא התייחסה באופן ספציפי לנסיבות המקרה המצדיקות לשיטתה את החלת החריג.

דיוק היטב: יאמר כבר כעת, שבאותו מכתב גם לא בא זכרה של טענת המשיבה (שהומצאה בהמשך) לפיה במקרה של המבקשת ארעה "טעות אנוש"

4' מכתב המשיבה מיום 13.5.18 מצורף כנספח 4'.

9. מיד ובסמוך לאחר מכן, ביום 22.5.18 המשיבה הנפיקה "דו"ח על עיקול מטלטלין" ומסרה אותו למבקשת, אשר בשל חששה שינקטו כנגדה הליכי גבייה פוגעניים, בלית ברירה נאלצה לשלם למשיבה את הסך של 45,700 ₪ בגין החיוב הרטרואקטיבי.

5' דו"ח העיקול מצורף כנספח 5'.

10. בשל הפסול והאיסור שבחשתת חיוב רטרואקטיבי, ללא שיקול דעת ומבלי לבחון את נסיבות המקרה הקונקרטי, ביום 8.8.18 פנתה המבקשת אל המשיבה במכתבה במסגרתו העמידה אותה על כוונתה להגיש כנגדה תובענה ייצוגית. המבקשת ביקשה שמשיבה תודיע על חדילה מהגבייה ולחילופין שתמציא למבקשת מסמכים שונים.

6' מכתב המבקשת מיום 8.8.18 מצורף כנספח 6'.

11. ביום 27.8.18 השיבה המשיבה במכתבה וכבר בסעיף 1 טענה כי לכאורה: **"ככלל, המדיניות של עיריית חולון היא שלא לחייב נישומים רטרואקטיבית בחיובי ארנונה, וחייבים אלה מושתים על הנישום החל מיום ביצוע המדידה בלבד"**.

12. עוד הוסיפה (ולמעשה המציאה) המשיבה כי הסיבה בגינה המבקשת חויבה באופן רטרואקטיבי היא בשל כך שלאחר ביצוע הביקורת הראשונה שבוצעה בנכס לכאורה: **"... במועד זה (יולי 2017) בשל טעות אנוש שמקורה בטעות משרדית טכנית שנעשתה בהיסח הדעת, לא הוזן למערכות המידע של העירייה הסיווג הרלוונטי ואף לא נשלחה למרשתת הודעת עדכון שומת ארנונה שבו מפורט סיווג הנכס (סעיף 4)"** וכי: **"בחודש ינואר, בעקבות ביקורת נוספת שנערכה, התגלתה הטעות ואז חויבה מרשתת בתעריף העסקי וזאת החל מיום קבלת החזקה בנכס, קרי: 01.06.2017"**.

כאמור, "הסבר" זה לא מצא מקומו בתשובת המשיבה מיום 13.5.18 וממילא ברור שהומצא בדיעבד על ידי המשיבה על מנת לחמוק מן הדין. זאת, כמובן, מבלי לגרוע מכך שמדובר "בהסבר" (כללי ולאקונוי), שגם מופרד לגופו.

7' מכתב המשיבה מיום 27.8.18 מצורף כנספח 7'.

13. אך לא זאת בלבד.

החוב הרטרואקטיבי השני:

14. אף שלטענת המשיבה "ככלל, המדיניות של עיריית חולון היא שלא לחייב נישומים רטרואקטיבית", במהלך חודש יוני 22 התקבל אצל המבקשת מכתבו של ב"כ המשיבה מיום 25.5.22 במסגרתו נדרשה המבקשת לשלם למשיבה סך של 22,255.36 ₪, שאם לא כן יפתח כנגדה תיק הוצאה לפועל.

8' מכתב ב"כ המשיבה מיום 25.5.22 מצורף כנספח 8'.

15. מאחר והמבקשת משלמת את תשלומי הארנונה באופן שוטף באמצעות הודאת קבע כך שהיא לא הבינה מדוע ומה מקורה של דרישת התשלום, ביום 12.6.22 פנתה המבקשת אל ב"כ המשיבה וביקשה שיבוחר לה מהו מקור החוב הנטען.

9' מכתב המבקשת מיום 12.6.22 מצורף כנספח 9'.

16. בעוד המבקשת ממתינה לתשובת ב"כ המשיבה (לרבות משלוח תזכורות), מסרה המבקשת למשיבה "דרישה לתשלום מס ע"פי סעיף 4 לפקודת המיסים (גבייה)", באופן ששוב לא הותיר למבקשת כל ברירה, אלא לשלם למשיבה את הסך של 28,049 ₪ (בשתי הזדמנויות שונות).

10' דרישת התשלום מצורפת כנספח 10'.

17. לאחר פנייה נוספת אל ב"כ המשיבה והודעתו כי על המבקשת לפנות בעניין ישירות למשיבה, ביום 1.9.22 פנתה המבקשת אל המשיבה וביקשה גם ממנה שתבהיר את מחות ומקור החוב הנטען.

11' מכתב המבקשת מיום 1.9.22 מצורף כנספח 11'.

18. לאחר משלוח מספר תזכורות, ביום 22.11.22 השיבה המשיבה במכתבה, שאליו צירפה את מכתבה מיום 28.4.22 (שלפני כן לא התקבל אצל המבקשת), והבהירה כי:

עו"ד אסף כהן שלום,

לשאלתך, ביום 31.8.2022 וביום 7.7.2022 שולם ע"י החברה סך כולל של 28,049.22 ₪ בגין ארנונה ואגרת שמירה.

מקור החוב היה בעדכון שטח שבוצע ביום 24.4.2022 וטרור' מיום 6.7.2020. ראה מסמכים מצורפים"

12' מכתב המשיבה מיום 22.11.22 מצורף כנספח 12'.

13' מכתב המשיבה מיום 28.4.22 מצורף כנספח 13'.

19. למותר לציין, שלא רק שדברים אינם עולים בקנה אחד, בלשון המעטה, עם טענת המשיבה לפיה "כלל" היא לא מחייבת באופן רטרואקטיבי, ולא רק שגם חיוב שני זה נעשה שוב באופן שרירותי תוך שלילת זכות הטיעון מהמבקשת, אלא שחוסר הסבירות וההגיונות זועק לשמיים מקום בו עוד לפני השתת שני החיובים, המשיבה ביצעה ביקורות בנכס במסגרתם עמדה בעצמה ובמו עיניה על השימוש שנעשה בו ועל שטחו.

20. ולמען חסר ספק: מאז קבלת החזקה מהמבקשת לא עשתה שום שינוי בשטח הנכס או בשימוש בו והיא שומרת לעצמה את הזכות לטעון את כל הטענות לגבי מוצדקות שינוי החיוב לגופו.

21. לפיכך, ביום 24.11.22 שוחח מנהל המבקשת עם נציגת המשיבה וביקש להבין ממנה מדוע בוצע חיוב רטרואקטיבי. בתשובה לשאלתו, הבהירה נציגת המשיבה באופן חבירור ביותר כי:

מנהל המבקשת: עכשיו תגיד לי בבקשה, אתם גם פה חייבתם אותנו רטרואקטיבי, למה?
נציגת העירייה: כן. כי אפשר לעשות את זה חיוב רטרואקטיבי, עושים את זה. בוא נראה. כי אם רחמים שיש טעות בחשבון, בחיוב, באופן, בשומה, אז עושים את זה רטרואקטיבי.
מנהל המבקשת: מה זאת אומרת "עושים"?
נציגת העירייה: מחייבים רטרואקטיבי. אם מוצאים לנכון, מוצאים נגיד נכס מסוים, חויב לא נכון, אז צריכים לתקן את זה מיום, ממועד הסקר הם עשו את זה, מ-06.07.2020. היה סקר ב-2020, רשמו לך "תוקף החיוב המפורט בסעיף 2 הינו מתאריך 06.07.2020". כלומר מועד הסקר, היה סקר נכסים בחולון באזור התעשייה והם מצאו שגיאות. חייבו רטרואקטיבי. במקרה הזה חייבו רטרו מיום שראו את הטעות, מיום שגילו את הטעות.

22. לאמור: לא רק שטענת המשיבה לפיה "כלל" היא לא יוצרת חיובים רטרואקטיביים אינה נכונה, אלא שהיפך הוא הנכון. נציגת המשיבה הבהירה ברחל בתך הקטנה כי לא רק שהמשיבה יצרה את החיוב באופן אוטומטי וממילא שרירותי ופסול, אלא שהיא עושה כן באופן שיטתי, לגבי כלל הנישומים וכעניין שבשגרה.

14' תמליל השיחה מיום 24.11.22 מצורף כנספח 14'.

23. מכאן תבקשה.

התובענה ראויה לידון כייצוגית:

התובענה נסמכת על פרט 1-2 שבתוספת:

24. סעיף 3 (א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי ניתן להגיש תובענה ייצוגית בהתאם לפרטים המנויים בתוספת השנייה לחוק. פרט 11 מאפשר להגיש תובענה כנגד רשות בגין: "סכומים שנבנתה שלא כדין,

כמט, אגרה או תשלום חובה אחרי". מאחר ומדובר בתביעה שעניינה תשלומי ארנונה ואגרת שמירה, תנאי זה מתקיים.

עילת תביעה אישית:

25. סעיף 4 (א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע שאדם שיש לו עילת תביעה אישית רשאי להגיש תובענה ייצוגית. ביד המבקשת מספר עילות תביעה כמפורט להלן.

גבייה של כדון ובחוסר תום לב:

26. שני החיובים רטרואקטיביים. לא רק שהם הוצאו לאחר יום 1.1 אלא שחלקם אף הושת לגבי **שנות מס קודמות:**

"בעניין גבעת שמואל בחן בית משפט זה את המונח "רטרואקטיביות" בהקשר של שליחת הודעות חיוב בארנונה. בסופו של הדיון, נקבעו העקרונות הבאים (שם, פס' 51-56): האחד – **חיוב המושת על נישום בגין שנת כספים מסוימת לאחר ששנה זו נסתיימה הוא בהכרח חיוב רטרואקטיבי;** השני – תיקון שומת ארנונה (לאחר שכבר נשלחה שומה קודמת) במהלך שנת הכספים הוא רטרואקטיבי, ככל שהוא מבקש לחול על התקופה שקדמה לתיקון; לנישום."

ע"א 8417/09 **עיריית ירושלים נ' ששון לוי** (פורסם בנבו, 21.08.2012)

27. גם המשיבה עצמה במכתביה מיום 13.5.18, 27.8.18 ו- 22.11.22 הבהירה שמדובר בחיוב **"רטרואקטיבי"**, וכך גם הבהירה בשיחה הטלפונית שקיימה נציגתה עם מנחל המבקשת (נספח 14).

28. לצורך בחינת חוקיות הגבייה נדרש לקיים מבחן דו-שלבי. ראשית לבחון את סוגיית הסמכות ולאחר מכן לערוך את מבחן הסבירות:

"בפסק הדין בעניין אורט בתמצית, נקבע כי כל החלה למפרע, ובכלל זה החלה למפרע של חיובי ארנונה, כפופה למבחן דו-שלבי של סמכות וסבירות."

תצ (מרכז) 25918-02-13 **סולריס סוככים בע"מ נ' עיריית ראש העין** (פורסם בנבו, 05.02.2015)

29. **לעניין הסמכות:** אין למשיבה סמכות לחייב באופן רטרואקטיבי:

"בדיני הארנונה, אין כל הוראה מפורשת המסמיכה את הרשות המקומית להשית חיוב ארנונה למפרע, וסעיף 15 לחוק הפרשנות – כבר נקבע – אינו מקנה סמכות שכזו (בענייני ארנונה, ראו: עניין אורט, פס' 30; ע"א 975/97 בעניין עילבון, בעמ' 450; עניין ט.ט. טכנולוגיה, בעמ' 783. ראו גם, באופן כללי: דג"ץ 9411/00 ארקו תעשיות חשמל בע"מ נ' ראש-עיריית ראשון לציון, פ"ד מז(5) 673, 680-682 (2003)). אי-לכך, בהיעדר טעמים טובים לסתור, תעמוד בעינה החזקה נגד תחולה למפרע. בענייננו, עיריית ראש העין לא הצליחה להציג טעמים כאמור."

עעמ 4551/08 עיריית גבעת שמואל נ' חברת החשמל לישראל בע"מ (פורסם בנבו, 01.12.2011)

30. בנסיבות אלה, מקום בו אין חוק שמסמך במפורש את ביצוע הגבייה, קמה חזקה לפיה מדובר בגביית אסורה, שבאפשרות המבקש לבצעה לסתור אותה בהינתן ובהסתמך על טעמים טובים, בשים לב למבחן הסבירות ולאזון בין האינטרס של הפרט לאינטרס הציבורי:

"קבע כי "ככלל, מסתייג המשפט מנורמה בעלת תחולה למפרע בשל פגיעתה בעקרונות יסוד של צדק והגיונות; ביכולת ההסתמכות וביציבות המשפטית; וכפועל יוצא גם באמון הציבור במוסדות השלטון" [עניין אורט, בפסקה 34]. לפיכך נחשד החיוב הרטרואקטיבי מלכתחילה כפסול והנטל לסתור הנחה זאת מוטל על הצד המבקש להתיר את החיוב, בשונה מחיוב אשר תחולתו היא פרוספקטיבית הנתפס כתקין [עניין אורט, בפסקה 36; עניין עיריית גבעת שמואל, בפסקה 50; עניין לוי, בפסקה 10]. עוד קבע בית משפט זה בשורת פסקי דין כי ידו תהא "קפוצה" בהתרת חיובי ארנונה רטרואקטיביים [עניין אורט, בפסקה 31; עניין ט.ט. טכנולוגיה, בעמ' 784; עניין מקורות הראשון, בעמ' 451; עניין מקורות השני, בעמ' 789; עע"מ 1280/10 מעונות מכבי נ' עיריית רמת גן, [פורסם בנבו] פסקה 7 (18.3.2012) (להלן: עניין מעונות מכבי)], ותיעשה בכפוף למבחן כפול של סמכות וסבירות [עניין עיריית גבעת שמואל, בפסקה 57; עניין לוי, בפסקה 10]. במסגרתו של מבחן הסמכות נקבע כי כל אימת שאין הסמכה מפורשת בחוק להטלת חיוב רטרואקטיבי, קמה חזקה פרשנית נגד תחולה למפרע. חזקה זו ניתנת לסתירה בהינתן טעמים טובים. אם הצליחה הרשות לסתור את החזקה, כי אז יש לבחון את החיוב הרטרואקטיבי בראי השיקולים "הרגילים" לבחינת שיקול-הדעת המנהלי ובראשם מבחן הסבירות (עניין עיריית גבעת שמואל, בפסקה 57; עניין לוי, בפסקה 10). בתור כך, יש לאזן בין מידת הסתמכותו של הנישום ואינטרס הסופיות העומד לו, לבין האינטרס הציבורי שבקיום החוק וגביית מס אמת."

31. כלומר, על המשיבה להפעיל שיקול דעת, לבחון את נסיבות המקרה הקונקרטי וליישם את המבחנים הקבועים בפסיקה בטרם היא יוצרת חיוב רטרואקטיבי, שאחרת עומדת החזקה בעינה.

32. בהתאם, בברמ 1781/15, עיריית ראש העין נ' סולריס סוככים בע"מ (נבו) קבע בית המשפט העליון שמקום בו הרשות לא המעילה שיקול דעת ובכלל זה לא הפעילה את מבחן הסבירות ואו לא ביצעה את האיזונים הדרושים, ראוי שתנוהל כנגדה תובענה ייצוגית:

"כאשר מוסמכת רשות לקבל החלטה מסוימת רק בהתקיים טעמים כבדי משקל שיש בהם להצדיקה, פשיטא כי היא אינה רשאית לקבל החלטה כזו מבלי שבדקה קודם האם טעמים אלו אכן מתקיימים. בחינה מעין זו צריכה להיערך לפני קבלת ההחלטה ולא בדיעבד, ונוכח אמות המידה שהותוו במשפט המנהלי לפיהן על החלטה של רשות מוסמכת להיות מבוססת ומנומקת אין זה סביר שקודם תקבל הרשות החלטה שרירותית הפוגעת בזכויותיו של אזרח ורק לאחר מכן תבחן האם הייתה לה הצדקה (ולעניין זה ראו והשוו: בג"ץ 297/82 ברגר נ' שר הפנים, פ"ד לז(3) 29, 48-50 (1983); בג"ץ 5999/10 זיק דינור בע"מ נ' שר התעשייה, המסחר והתעסוקה, פורסם בנבו [בפסקה 12 (29.11.2011); בג"ץ 143/56 אחג'יג' נ' המפקח על התעבורה, פ"ד י"א (1957) 372, 370 ועוד ראו, דפנה ברק-ארז משפט מינהלי, כרך א', בעמ' 431-423 ו- 440-439 (2010); יצחק זמיר הסמכות המנהלית, כרך ב', בעמ' 1119-1123 ו- 1288-1296 (2011)). לפיכך נראה, לכאורה, כי הכספים אותם גבתה העירייה בעקבות חיוב גורף בתשלום רטרואקטיבי של ארנונה שהטילה על כל מי ששומתו תוקנה, נגבו על ידה שלא כדין.

33. גם בת"צ (מינהליים ת"א) 28953-01-15 פאו-ברזיל בע"מ נ' עיריית בני ברק (נבו 12.11.2019) שאישר ניחול תובענה ייצוגית כנגד עיריית בני ברק, נאמרו דברים דומים:

"מהמסמכים שהוצגו בפניי – הודעת התשלום שנשלחה למבקשת; תשובת העירייה להשגה; קובץ המסמכים שהגישה העירייה במסגרת הליכי הגילוי; כתב התגובה לבקשת האישור והמסמכים שצורפו לו; כמו גם מחקירת נציגת העירייה – עולה תמונה לפיה העירייה מבצעת תיקוני שומה ומחייבת נישומים למפרע שלא כדין ומבלי לאזן את השיקולים שנקבעו בפסיקה"

34. ובדנן:

א. ממכתב המשיבה מיום 13.5.18 (נספח 4) במסגרתו לא רק שהמשיבה הצדיקה חיוב רטרואקטיבי, אלא שהיא אף טענה טענותיה באופן כללי וגורף;

ב. מנוסחן הלאקוני והסתמי של הודעות החיוב (נספחים 2 ו- 13);

ג. מגרסאותיה הכבושות והמתפתחות של המשיבה בתשובותיה לפניית המבקשת;

ד. מדברי נציגת המשיבה בשיחה הטלפונית שקיימה עם מנהל המבקשת;

ה. מהסתירות החרפות שעולות בין תשובתה לפיה "כלל" היא לא יוצרת חיובים רטרואקטיביים, לבין התנהלותה בפועל (חיוב המבקשת פעמיים) ולבין דברי נציגת המשיבה;

מכל ואחד מאלה ולבטח מכולם במאוחד, עולה המסקנה הברורה שהמשיבה יוצרת חיובים רטרואקטיביים באופן אוטומטי, מבלי שמפעילה שום שיקול דעת ומבלי שמתייחסת ובוחנת את נסיבות המקרה הספציפיות, בטרם החליטה ומחליטה לחרוג מן הכלל.

35. למעלה מן הצורך יאמר, שלא רק שהמשיבה לא שקלה שום שיקול וממילא לא הצביעה על פגם כלשהו בטרם השיתה החיובים באופן שמצדיק ניהול תובענה ייצוגית כנגדה, אלא שבחקשרה של המבקשת יצירת החיוב גם אינה סבירה לגופה. זאת, קל וחומר ובשים לב לכך שמקום בו בדנן עסקין בשינוי סיוג או פערי מדידה, על הרשות להוכיח כי נפל פגם בתום ליבו של הנישום:

"בכל הקשור לסיווג הנכס מחדש, לא נמצאו טעמים חריגים שיצדיקו את סתירת החזקה השוללת תחולה למפרע של חיובי הארנונה. בפרט, לא נמצא פגם בהתנהלות אשר יצדיק חיוב רטרואקטיבי חריג. אין חולק כי לא חלו שינויים משמעותיים בפעילות המערערות בשנות המס הנדונות, וכן לא חלו תמורות ביחסים בין ובין בית החולים "שיבא". מבלי להביע כל עמדה בהליך התלוי ועומד בפני ועדת הערר, גם אם נקבל את טענת המשיבה כי הסיווג הראוי של הנכס אינו "בתי חולים ממשלתיים", עדיין לא מדובר בסיווג בלתי סביר בעליל אשר מקים ציפייה כי המערערות יתריעו בפני המשיבה כי מדובר בסיווג שגוי. נדמה כי זוהי אף עמדתה של המשיבה, שנמנעה מלהצדיק את סבירות החיוב למפרע בשל שינוי הסיווג, ומיקדה את טענותיה בטענה כי חיוב זה אינו רטרואקטיבי. 9. התמונה היא מעט יותר מורכבת בכל הקשור לתחולה רטרואקטיבית של החיוב בגין תוספת השטח. הממצא העובדתי המרכזי שמצא בית המשפט המחוזי, ואשר עשוי להעיד על התנהלות המערערות ביחס לתוספת

השטח, נוגע לעובדה שבהסכם בין מכבי ובין בית החולים "שיבא" צוין שטח גדול יותר מזה שבגינו שולמה ארנונה במשך שנים..... אין בפנינו, ואף לא הייתה בפני בית המשפט המחוזי, כל ראיה לכך שההסבר לפערי המדידה הוא דווקא עבודות בניה שלא דווחו. הסבר אלטרנטיבי לפערי המדידה כגון שגיאה באחת המדידות, או שיקול דעת שונה בסיווג שטחים מסוימים כשטחים בנויים או כשטחים פתוחים לא היה מצדיק חיוב רטרואקטיבי. משלא הוכח כי נעשתה תוספת בניה בפרק הזמן שבין שתי המדידות, ולמעשה לא הוצג כל הסבר לפער שבין המדידות, אין סיבה להניח כי המערערת התנהלו בחוסר תום לב ונמנעו מלדווח לעירייה על שינויים שחלו בשטחם (ע"א 4452/00 ט.ט. טכנולוגיה מתקדמת בע"מ נ' עיריית טירת הכרמל, פ"ד נו(2) 773, פס' 23 לפסק הדין (2002) (להלן: פרשת ט.ט. טכנולוגיה)). הסתמכותה של המשיבה על הפער המספרי בין המדידות, ועליו לבדו, אומרת דרשני. אשר על כן, איננו מוצאים כי מתקיימים במקרה זה הטעמים המיוחדים אשר מצדיקים חיוב רטרואקטיבי בארנונה. לפיכך, דין החיוב הרטרואקטיבי להתבטל".

עע"מ 1280/10 מעונות מכבי נ' עיריית רמת גן (נבו 18.03.2012)

36. לא רק שלא נפל והמשיבה לא הוכיחה שום דופי שנפל בתום חלב של המבקשת אלא שחייפך בדיוק הוא הנכון: המשיבה היא זו שפעלה בחוסר סבירות וחוסר תום לב קיצוני. לא רק שבמכתבה מיום 1.8.18 (נספח 7) המשיבה טענה כי סיווגו הקודם של הנכס מקורו 'בטעות אנש' מצידה, אלא ששני החיובים בוצעו לאחר שהמשיבה ערכה בנכס ביקורות קודמות. ודוק: לפני יצירת החיוב הראשון (בחודש פברואר 18) המשיבה ביצעה ביקורת בנכס בחודש יולי 17, ולפני יצירת החיוב השני (בחודש אפריל 22) היא ביצעה ביקורת בנכס בחודש פברואר 18.

37. הדברים נכונים אף מכוח בן בנו של קל וחומר, מקום בו למשיבה נדרשו כמעט שנתיים מביצוע הסקר הנטען בחודש יוני 2020 ועד להנפקת החיצת החיוב הרטרואקטיבי השני, בחודש אפריל 2020.

38. למותר לציין, שבטרם השתת החיובים הרטרואקטיביים חמבקשת כלכלה את צעידה בחסתמך על החיובים שהוצאו לה ושולמו על ידה כסדרם, וממילא השתת החיובים הרטרואקטיביים, פגע באינטרס ההסתמכות שלה – אינטרס שלא נשקל ונרמס לגמרי על ידי המשיבה:

"הטעם הראשון הוא כי הימנעותה לאורך שנים של עיריית ראש העין מלחייב את חברת החשמל בתשלומי ארנונה בגין עמודי חשמל יצרה אצל חברת החשמל הסתמכות לגיטימית. כך, במהלך שנת 2002, שבה אנו עוסקים, חייבה חברת החשמל את לקוחותיה על בסיס תעריפים שנקבעו בהתחשב במכלול הוצאותיה הצפויות, ואין באפשרותה לתקן תעריפים אלה בדיעבד".

שלילת זכות הטיעון:

39. בטרם השתתת החיוב הפסול, הגורף והפוגעני, המשיכה לא ביקשה את עמדתה של המבקשת ובכך גט שללה ממנה את זכות הטיעון העומדת לה על פי דין:

"כלל יסוד הוא כי רשות מינהלית לא תפגע באדם אלא אם כן ניתנה לו לפני כן הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו בפניה. חובתה של הרשות היא לתת למי שעלול להיפגע מהחלטתה הזדמנות הוגנת וסבירה להשמיע את טענותיו, ולאחרון זכות יסוד להשמיע. "...לא יורשה גוף אדמיניסטרטיבי – ואפילו אדמיניסטרטיבי טהור (לא מעין-שיפוטי) – לפגוע באזרח פגיעת גוף, רכוש, מקצוע, מעמד וכיוצא בזה, אלא אם-כן ניתנה לנפגע הזדמנות הוגנת להשמעת הגנתו בפני הפגיעה העתידה" (בג"ץ 3/58 ברמן נ' שר-הפנים [7], בעמ' 1508).

בג"ץ 3379/03 אביבה מוסטקי ו-372 אח' נ' פרקליטות המדינה, נח(3) 865 (2004)

40. הדברים מקבלים משנה תוקף, מקום בו לא זאת בלבד שעל פי החלכה הפסוקה חיוב רטרואקטיבי הינו החרג לכלל, אלא שניתן לבסס חריג זה רק על טעמים כבדי משקל כאמור, בנסיבות בהן נפל פגם בהתנהלותו של הנישום או בתום ליבו, כך שהלכה למעשה עסקינן בשיקול דעת "מעין שיפוטי" אשר יש להקפיד על זכות הטיעון בו באופן דווקני:

"היקפה של זכות הטיעון נגזרת ממהות הסמכות המופעלת, מאופייה של הרשות המינהלית המפעילה את הסמכות ומנסיבות המקרה הנדון (בג"ץ 3/58 הנ"ל [9], בעמ' 1508; זמיר בספרו הנ"ל [23], בעמ' 812; ר' הר-זהב המשפט המינהלי הישראלי [24], בעמ' 273). אכן, כללי הצדק הטבעי כפי שנקבעו לצורך עניין מסוים קשורים ואחוזים בנסיבות אותו עניין (בג"ץ 335/68 המועצה הישראלית לצרכנות נ' יו"ר ועדת החקירה לענין מתן שירותי גז [13], בעמ' 336). מקום שהגורם המינהלי מפעיל הסמכות הינו בעל אופי מעין-שיפוטי יש להקפיד בקיום דווקני של זכות הטיעון, מאחר שחומרת הפגיעה האפשרית באזרח משפיעה על היקף זכותו להציג את עמדתו. ככל שהפגיעה הצפויה בו חמורה יותר, כן רחבה זכותו לטעון, ולהפך (זמיר בספרו הנ"ל [23], בעמ' 813; הר-זהב בספרו הנ"ל [24], בעמ' 282).

בג"ץ 7805/00 יוני אלוני, חברת מועצת עיריית ירושלים נ' מבקרת עיריית ירושלים, נו(4) 577 (2003)

עשיית עושר ולא במשפט:

41. כל שלושת היסודות לגיבוש העילה על פי סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט תשל"ט-1979 מתקיימים בדנן (רע"א 371/89 ליבוביץ נ' א. את. י. אליהו בע"מ, מד(2) 309, 321 (1990)):

- א. יסוד ההתעשרות – בגביית סכומי החיובים המשיבה מעשירה את קופתה.
- ב. ההתעשרות הינה על חשבון המזכה – הנישומים הם שמשלמים הכספים למשיבה וממילא ההתעשרות על חשבונם.
- ג. ההתעשרות שלא כדין – ההתעשרות היא תוצאה של גביית רטרואקטיבית פסולה, בחוסר תום לב ותוך שלילת זכות הטיעון.

רשלנות:

42. כל יסודותיה המצטברים של עוולת הרשלנות על פי סעיף 35 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש), מתקיימים:

- א. חובת זהירות: למשיבה יש חובת זהירות מושגית וקונקרטית כלפי נישומיה.
- ב. הפרת החובה: בכך שהמשיבה יוצרת חיובים רטרואקטיביים מלי לשקול את השיקולים הדרושים, היא נוהגת באופן בלתי סביר, בלשון המעטה.
- ג. נזק: כתוצאה ממעשיה של המשיבה, הנישומים נאלצים לשלם לה סכומי כסף וממילא נגרם להם נזק.

התביעה מעוררת שאלות מהותיות משותפות של משפט ועובדה:

43. סעיף 4 (א) וסעיף 8 (א) 1 לחוק תובענות ייצוגיות קובעים, שיש להראות כי בין המבקש לבין הקבוצה המיוצגת קיימות שאלות מהותיות משותפות של עובדה ומשפט.

44. אין כל ספק כי גם תנאי זה מתקיים. כפי שהראינו לעיל, המשיבה חייבה את המבקשת באופן רטרואקטיבי, בשתי הזדמנויות שונות, באמצעות מכתבים לאקוניים וסתמיים ומבלי שערכה כל בירור.

45. הדברים גם עולים בבירור מדברי נציגת המשיבה בשיחה הטלפונית שקיימה עם מנהל המבקשות בהם הבחירה באופן חד משמעי שמדובר בשיטה.

46. לפיכך, מקום בו עסקינן בשיטה ובמדיניות קבועה של המשיבה, ממילא הוכחה גם קיומה של קבוצה:

"בפסיקה מן העת האחרונה נערכה הבחנה בין "מדיניות מפרה" מצידו של הספק לבין "צבר טעויות נקודתיות" שביצע, תוך שהובהר כי מדיניות מפרה מבססת כשלעצמה קיומה של קבוצה: "ניכר הפער שבין טענה על אודות מדיניות או אופן התנהלות שנוקט בה עוסק, שיש בה משום הפרת הדין, לבין טענה על כך שהוא מרבה לטעות, באופן נקודתי, ובכך מפר את הדין. טענה זו הסוג הראשון, אם היא מזכחת כדבעי, הריהי מבססת מיניה וביה קיומה של קבוצת נפגעים – הלא היא כל הצרכנים שכלפיהם הופעלה המדיניות האמורה." (ע"א 2112/17 גרסט נ' 013 נטוויז' בע"מ, פסקה 29 (2.9.2018)).

רע"א 3608/18 יפאורה תבורי בע"מ נ' שרונה ברמוחה שוקדון (פורסם בנבו, 01.07.2019)

47. ובדנן, השאלה המשותפת העיקרית היא: האם המשיבה שוקלת את השיקולים ההכרחיים בטרם היא יוצרת חיובים רטרואקטיביים והאם שוללת מהנישומים את זכות הטיעון?

קיימת אפשרות סבירה שהתובענה תוכרע לטובת חברי הקבוצה:

48. סעיף 8 א (1) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי יש לבחון האם קיימת אפשרות סבירה כי התובענה תתקבל.

49. כמפורט לעיל, יש ביד המבקשת עילות תביעה מוצקות כנגד מדיניות קבועה ומוצהרת של המשיבה.

תובענה ייצוגית הינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת:

50. סעיף 8 א (2) לחוק תובענות ייצוגיות קובע, כי יש להראות שתובענה ייצוגית הינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת.

51. עסקינן בקבוצה גדולה מאוד שזהותם אינה ידועה למבקשת וממילא לא ניתן לאגד את חברי הקבוצה לשם חגשת תובענה רגילה, מה גם שקרוב לוודאי שחלק מחברי הקבוצה כלל אינם מודעים לזכויותיהם.

קיימת אפשרות סבירה שעניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב:

52. המבקשת וב"כ נכונים להשקיע מזמנם וממרחם על מנת לנהל את ההליך בדרך הולמת ולטובת חברי הקבוצה.

53. קיימת חפיפה מוחלטת בין האינטרס של המבקשת לבין האינטרס של כלל חברי הקבוצה, באופן שהצלחת המבקשת בתובענה משמעותה הצלחת חברי הקבוצה.

54. אין כל ספק כי התובענה, המבוססת על מספר עילות, הוגשה בתום לב על ידי המבקשת.

הסעדים המבוקשים:

סעד כספי:

55. בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיבה להשיב את כל הסכומים שגבתה שמקורם בחיובים רטרואקטיביים, בתוספת ריבית והצמדה כדין.

56. נזקה האישי של המבקשת עומד על חסך של 73,749 ₪ (קרו) בגין שני החיובים ששילמה.

57. אין באפשרות המבקשת לאמוד את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה, שכן אין בידיה נתונים רלוונטיים, ובכלל זה את מספר חברי הקבוצה וסכום הנזק שנגרם לכל אחד מהם.

צו עשה:

58. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבה:

א. לבטל את כל החיובים הרטרואקטיביים שסכומיהם טרם נגבו.

ב. להימנע מליצור חיובים רטרואקטיביים בעתיד.

שכר טרחה וגמול:

59. תקנה 2(א) (11) ו 2(א) (12) לתקנות תובענות ייצוגיות תשי"ע 2010 קובעות כי יש לפרט במסגרת הבקשה לאישור את דרך חישוב שכר הטרחה והגמול. מוצע, כי חישוב הגמול ושכר הטרחה, יקבעו באחוזים מהסכום שישולם לקבוצה ומרכיב ההסדרה עתידית כמפורט לחלן.

60. בבע"א 2046/10 עזבון המנוח שמש נ' רייכרט (נבו 23.5.12), נקבע ששכר הטרחה ייגזר באחוזים (המפורטים בפסק הדין) מסכום הפיצוי לחברי הקבוצה. אולם, הלכת רייכרט אינה חלה על סעדים שאינם כספיים שמתבקשים בהליך זה כגון הסדרה עתידית. לפיכך, מבוקש להביא בחשבון גם רכיב זה

בעת פסיקת שכר הטרחה והגמול. כך למשל, בת"צ (ת"א) 42526-03-12, אינטרדייט בע"מ נ' פלאפון תקשורת בע"מ (נבו 16.6.14), לצורך קביעת סכום שכר הטרחה בגין רכיב ההסדרה העתידית, בסיס החישוב הועמד על 175% מחפיוצי לחברי הקבוצה.

61. אשר על כן, לאור כל הנימוקים והטענות המפורטים לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד :

א. לאשר את התובענה כייצוגית.

ב. להגדיר את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה כייצוגית כמפורט לעיל או בכל דרך אחרת שאותה ימצא בית המשפט הנכבד לנכון.

ג. להורות על מתן הסעדים המבוקשים לעיל.

ד. לחייב את המשיבה בתשלום הוצאות המבקשת בגין הגשת התובענה דנן, לרבות סכום האגרה.

ה. לפסוק למבקשת גמול ושכ"ט לב"כ כמבוקש לעיל.

ו. ליתן למבקשת ולחברי הקבוצה כל סעד נוסף אותו ימצא בית המשפט הנכבד כנכון וצודק בנסיבות העניין.

62. טענות המבקשת הינן חלופיות, מצטברות או משלימות הכל בהתאם לנסיבות העניין וכפי הקשרו.

63. לבית המשפט הסמכות המקומית והעניינית לדון בתביעה זו.

64. יהא זה מן הדין ומן הצדק לקבל את הבקשה.

אסף כהן עו"ד
ב"כ המבקשת